

N:o 46.

Af Herr Johan Jönsson: Om ändring af 4 § i Folkskolestadgan den 18 Juni 1842.

Då den riksbekante skånske folkvännen och riksdagsmannen Nils Månsson i Skumparp höjde sin röst i ståndskammaren — till yrkande af en allmän förbättrad folkbildning, skolors inrättande öfverallt i församlingarne med dugliga lärare, som för sitt kall bildades vid för detta ändamål inrättade undervisningsanstalter, föreslog han, att de nya lärarne skulle hafva ett ordentligt uppehälle, bestående af, utom husrum, hufvudsakligen natura-prestationer: spannmål, kofoder, jordland o. s. v. Sålunda blefvo också löneförmånerna ordnade i 1842 års folkskolestadga, som dock ej hann utkomma i Nils Månssons lifstid, utan först 5 år efter hans död. Men under denna tid, 3½ tiotal år, som derefter passerat revy för oss, har man i denna sak — detta aflönings sätt — såväl som i mycket annat, kommit till bättre insigter, och detta med hänsyn särskildt till de reformer, som för statens och kyrkans löntagare blifvit de senare åren vidtagna, så att dessa embets- och tjänstemän numera, nästan utan undantag, uppbära sina löner i kontanta penningar. Hvarföre så icke äfven folkskoleläraren? Men så önskvärdt det än skulle vara att få denna reform i sin *helhet* genomförd på en gång, d. v. s. att skollärarens hela lön endast utginge i reda penningar, vill jag dock för närvarande nöja mig med att föreslå blott förändring i den punkt af folkskolestadgans 4 § som bestämmer »sommarbete och vinterföda för en ko». Det är mig ganska väl bekant, att på flera ställen konflikter uppkommit mellan församlingsboar och skollärare just om dessa prestationer, isynnerhet rörande sommarbetet. I hvarje landsort har, som vi veta, laga skifte öfvergått alla egorna, och hvarje delegare i by fått sin lott så uti betesmarken som inegorna. Ingen betesplan är samfäldt uttagen eller afsatt för »skolmästarens ko», och ingen vill taga kon på bete hos sig, ty den före-

vändningen göres vanligtvis: »jag har kreatur nog sjelf på min mark». Och hvem tvingar någon individ inom skoldistriktet att taga skollärens ko på lägligt bete, äfven till och med mot dubbel ersättning, om så erbjöds? — Mångenstädes har folket sjelft ej något sommarbete för egna kreatur, utan fodras dessa inom hus hela året om. Lika illa bevändt är det med vinterfodret. Detta skall lemnas af t. ex. 100 individer i olika qvantitet från några få skålpund till ett par à tre centner eller mera. Somliga lemna godt hårdvalls- eller klöfverhö, andra ljungblandning, mosshö och dylikt. För öfrigt föreskrifves icke om skolmästaren skall hafva *hö* eller *halm* till vinterfoder; det kunde falla någon församling in att helt sonika lemna detta senare såsom vinterfoder; men icke lär en ko mjölka särdeles mycket på bara halmen! Väl kunde jag framdraga flere motiv, som talade lika kraftigt som de, hvilka jag nu anført; men jag tror mig hafva tillräckligt visat, att ifrågavarande aflöningsätt är olämpligt och bör så snart som möjligt förändras. Och vågar jag således föreslå:

att den punkt i 4 § af folkskolestadgan den 18 Juni 1842, sådan den lyder i Kongl. kungörelsen den 29 December 1860, som handlar om sommarbete och vinterfoder för en ko, måtte få följande förändrade lydelse:

I ställe för sommarbete och vinterfoder för en ko skall skollärens årligen åtnjuta 150 kronor, att utgå kvartalsvis såsom hans öfriga lön.

Om remiss till Lag-Utskottet anhålles.

Stockholm den 26 Januari 1877.

Johan Jönsson.